

Tað nógva virksemið má og skal avmarkast

— Neyðugt er at tálma tí nógva byggivirkseminum og hetta kann í fyrstu syftu gerast við sjálvboðnum avtalum og við boðum til stovnar og onnur. Tað eru jú tær lagaligu lánveitingarnar, sum eru orsøkin til skilið. Og hjálpir hetta ikki, so verður neyðugt við lóggávu á økinum, sigur Atli Dam, lögmaður í eini viðmerking til tað figgjarlógarruppskotið, sum júst er lagt fyri tingið.

Lögmaður virsir á, at landsstýrið í hesum figgjarlógarruppskotinum hevur roynt at skipa so fyri, at tað vanligu almenna virksemið ikki verður munandi økt komandi figgjarlógarráð ella ið hvussu so er ikki stórt meira enn prívøksturin.

— Hin vegin kann sigast, at figgjarlógurin er ikki so skerd viðvíkjandi framtíðarmøguleikum fyri at seta almenn tiltøk í gongd ella nýskipanir innan samfelagsraksturinn, tí tað er ógvuliga nógur peningur settur í grunnar.

Konsolidering og brynjan

Viðari sigur lögmaður, at inntøkurnar í verandi ári hava verið rættliga høg, væl meira enn mett varð seinasta ár og kemst hetta sjálvsagt av tí stóra virkseminum, sum hevur verið í samfelagnum, og

fylgjurnar av hesum landsstýrið í hesum figgjarlógarruppskotinum hevur roynt at skipa so fyri, at tað vanligu almenna virksemið ikki verður munandi økt komandi figgjarlógarráð ella ið hvussu so er ikki stórt meira enn prívøksturin.

Atli Dam virsir á, at landsstýrið hevur lagt ógvuliga nógva í grunnar og til ávisar ætlanir, sum landsstýrið hevur í hyggju at fremja í komandi tíð, soleiðis at í figgjarlógini liggur bæði ein konsolidering av verandi virkseminum og ein brynjan til framtíðartøk, sum kunnu gerast neyðug í hesum samfelagnum, og útbygging, sum helst er neyðug í løtuni, men sum tað hoga virkseminum í samfelagnum forðar landsstyrinum í at fremja í verki.

Pengar til veðhald

— So tá ið sagt er, heldur lögmaður fram, at tað einans er talan um ein vøkstur uppá 5%, so skal her havast í huga, at eisini

hesaferð hevur verið neyðugt at seta munandi peningaupphæddir av til at standa ímóti tapi av veðhaldum, kanska serstaklingaupphæddir av til at standa ímóti tapi av veðhaldum, sum sitandi og undanfarin landsstýri hava veitt, kanska serstaklinga viðvíkjandi farmaskipa- og fiskiskipafloftum.

Viðari sigur lögmaður, at tað tey undanfarnu árinu hevur verið tørvur á samsvari millum tað, sum hevur verið sett á figgjarlógina til iløgustuðul í skipabygging og tað, sum hevur verið brúkt, og tí hevur landsstýrið hækkað hesa kontoina munandi, úr 25 upp í 45 mill. kr.

Lögmaður virsir á, at lagt er í grunn til byggjan av vaktarskipi, sum tørvur kann vera á, men sum ein metir kortini kann biðja, i og við at Ólavur Halgi kann nýtast enn eina tíð.

Somuleiðis er lagt av til átis tiltøk, sum semja var um í samgonguskjalinum bæði til idnað, landbúnað, skúlabygging o.a.

Havnaætlan útsett enn eitt ár

Orsakað av tí stóra virkseminum í samfelagnum, so er eingin ókning á kontoini viðvíkjandi samferðsluútbýggingum, so merkir hetta væl eitt stóðugt ella lækkandi ilögurvirksemin hjá landsverkfrøðingstovninum.

Serliga er at leggja til merkis, at landsstýrið hevur kent seg nýtt til at skjóta ta ætlaðu havnaætlanina enn eitt ár fram í tíðina. Nær líkindi vera at fara undir ta havnabygggingina heldur lögmaður er torført at siga, men øll vita, at byggivirksemið, tað privata, tað kommunala og partvist tað almenna er ov høgt, og tað liggur væl fremst fyri, at landið sjálvt fremur avmarkingar og siðani royn-

Atli Dam, lögmaður heldur, at bæði almenn og privat eiga at gera sitt itarsta fyri at avmarka tí nógva virkseminum

ir at fáa kommunur og privat at gera tað sama.

Avmarka virksemin

Hvussu kunnu tit tálma hesum útviklingi?

— Í fyrstu syftu má tað væl gerast við sjálvboðnum avtalum og við boðum til stovnar og onnur um at avmarka lánveitingarnar. Tað eru jú serliga teir lagaligu lánmøguleikarnir, sum orsaka hetta. Og hjálpir hetta ikki, so verður neyðugt við lóggávu á økinum.

— Kann ein vænta, at tit fara at lóggeva á tí økinum skjótt?

— Í tann mun tað er neyðugt og heimild er at reka peninga-, figgjarb og kredittveitingarpolitikk, so verður helst lóggivið.

— Hava tit longu nú dómi um, at bankar og aðrir hava vist góðan vilja á tí økinum?

— Tað er ilt at siga og eg haldi tað er skeivt at taka bankarnar úr myndini einsamallir. Tað eru so ríkiligir móguleikar at læna uttanlands eisini og so ella so fer tann ov stóra lánbankan í okkara egnu peningastovnar, sum so fáa rúmari lánmøguleikar, og tað uppgáva teirra er at vinna pening, so er tað sjálvandi, at teir læna har, sum mest fæst fyri pengarnar. Og tað er eingin loyna, at tað fæst meira á føroyska lánmarknaðinum enn við at seta pengar í útlendska lánsbrøv í løtuni.

Óheppin gongd

— Tað hevur í samband við tað nógva byggivirk-

semið verið nevnt, at vit hava fingið „grønlenska“ viðurskipti í Føroyum, har útlendingar fáa betri løn og sømdir enn føroysku starvsfelagarnir. Er hetta ikki ein óheppin og álvarsilig gongd?

— Jú, hetta er ógvuliga óheppið. Tað eru serliga nøkur fá arbeiði, sum hetta ger seg galdandi í. Tær heilt stóru ilögurnar í Havn og hjá SEV eru væl tær, sum fremst nýta útlenska arbeiðsmegi, og tað ger so aftur, at t.d. skipasmiðjunum kemur at tøva fólk, sum so eisini í ein ávisan mun noyðast at brúka útlenska arbeiðsmegi.

Atli Dam sigur, at ein er noyðdur at hyggja nærri at hesi gongdini og ið hvussu so er roynt at laga viðurskiptini soleiðis, at tey ikki avlaga lønarlagið, og at hitt almenna fær sin rimuliga part av hesum lønum og vinningum sum skatt.

Burturvíð

— Nú nevnið tú Tórshavnar kommunu. Herfyri segði borgarstjórin í Havn, at hann kendi tað sum um, at landsstýrið forfylgdi Tórshavnar kommunu. Er tað rætt?

— Tað er sjálvandi heilt burturvíð. Tórshavnar kommunu hevur í løtuni eitt byggivirksemi, sum er mangar ferðir tað, sum nakrantíð hevur verið talan um, og tað er heilt givið, at fleiri av hesum arbeiðnum kundu havt biðað. Eg meti, at tað eru tvey arbeiði í Tórshavnar kommunu, sum eru átrokandi og sum valla kunnu skjótast út nú. Tey eru vatnveitingin og brenni-

staðarmálið. At brenni- staðarmálið so er eitt syrgiligt domi um tørvandi samfelagssinni, har Tórshavnar kommunu trýsti samfelagið út til at byggja tvær brennistøðir heldur enn eina, er so eitt annað mál. Men sum nú er, er væl lítið annað at gera enn at arbeiðið verður framt. Men at fara undir tær háfloygdu ætlanirnar sum hava cirkulerað í luftini so sum at brúka út við hálvthundraðtals milliónir í byggibúning á Sundi og hálvthundraðtals mill. í útbygging í miðbýnum við parkeringshúsum og økjum og flogvøll á Glyvursnesi o.s.fr., meti eg als ikki samfelagsbúskapin at tosa í løtuni.

— Hvát leggur tú í orðið háfloygt í hesum forinum?

— Í tí liggur, at almenn- ingurin enn ikki hevur fingið nakra vitan um, at veruleikar kiggja aftanfyrí ætlanirnar um flogvøll, byggibúning her og har o.s.fr.

Einki við fólka- flokkinn at gera

— Nú er tað fólkaflokkur- in sum hevur leiðsluna í býráðnum í Havn, meðan hesin flokkurin situr í andstöðu í Tinganesi. Er tað so, at tit roynt at klikkja niður á eina kommunu, tí tað er fólkaflokkurin ið situr við stýrinum?

— Tað er sjálvsagt mænt, tí Tórshavnar kommunu hevur, sum eg longu havi nevnt, ongantíð havt móguleikar fyri at taka so rivuliga til sum í løtuni, og Tórshavnar kommunu hevur higartil fingið tey lániloyvini teir hava søkt um, og vit skulu júst í vikuni til at hava samráðingar við Poul Michelsen um, hvussu ein í felag avmarkar hetta. Tá tað verður sagt, at hesin politikkurin er nakað, sum verður vent móti Tórshavnar kommunu, so er tað heilt burturvíð.

Havnaætlanin er jú eitt dómi, sum rakar alt samfelagið og allar kommunur, og tað er jú greitt, at ein eisini roynir at avmarka virksemin hjá øðrum kommunum, har tað er so stórt, at tað kemur at avlaga samfelagsbúskapin.

— Nú nevndi tú Sundsdepilin og parkeringspláss í Havn. Hverur tú sum lögmaður nakað ímóti, at tað verður gjørt?

— Tað er ikki upp til mín at leggja meg út í, hvørjar ilögur ein meirluti í Tórshavnar býráð ætlar at fremja. Tað einasta, sum eg vísi á, er, at hesi hóska ikki inn í samfelagsbúskapin júst í løtuni.

jan

semið skuldi lækkast so munandi, og eg eri heldur ikki samdur við Skak Nielsen, tá hann tekur tað so generelt, tí tann sparing, sum nevndin hevur vist á var neyðug gjøgnum árinu, hon hevur vist á var neyðugt gjøgnum árinu, hon hevur ikki kunngjørt staðið einsamall, tí sum eg so nógvar ferðir havi sagt, at við tí uttanlandsskuld vit hava í dag, og serliga fingi eftir fyra árum, har hon vaks úr einari mia. tí triggjar, er ikki nóg mikið bert at skerja.

Tað er neyðugt at reka ein selektivan ilögupolitikk á teimum økjum, sum kunnu skapa meira framleiðslu í samfelagnum, samstundis sum størsta afturhaldið verður sýnt á viðvíkjandi útreiðslum til samfelagsraksturinn.

Eg eri framvegis sannførdur um, at tað er neyðugt at reka ein fram- búrðsskerdan politikk á teimum økjum og henda figgjarlógin gevur

eisini ein slikan móguleika.

Tær ilögur til fremjan av øktari framleiðslu sum ætlanir hava verið um, tær hava rúm á figgjarlógini í dag. Hetta merkir so aftur, at tey sokallaðu rakstrarøkini hava ikki fingið henda 5% vøksturin, summi av teimum, tí tá so mikið meir verður lagt í gunnar burtur úr hesum 5%, so verður minni eftir til raksturinn, sum samlaði vøksturin er. So í og fyri seg, hóast tað kenst sum ein sparifiggjarlóg av sama slag sum borgarligar stjórnrir hava sagt seg vilja fremja, so er henda figgjarlógin sett soleiðis saman, at her er bæði afturhald sýnt men samstundis er hædd tilkin fyri at produktivar ilögur skulu og mugu fremjast, sigur Atli Dam, lögmaður.

jan